

Datum: 12.08.2016. godine
Broj: 02-I-/1252/16

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
FEDERALNO MINISTARSTVO OKOLIŠA I TURIZMA
Marka Marulića br. 2, 71000 Sarajevo

Predmet: Dostava nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom u FBiH

Poštovani,

Temeljem javne rasprave održane dana 04.07.2016. godine u sali Parlamenta Federacije BiH i tada utvrđenih zaključaka, a posebno zaključka usvojenog od strane prisutnih, uključujući i predstavnike Federalnog Ministarstva okoliša i turizma **da se prijedlozi mogu stavljati na cjelokupan tekst na važeći Zakon o upravljanju otpadom**, tj. da se u cilju dobijanja što je moguće boljeg zakonskog rješenja ne ograničavamo samo na nacrt izmjena i dopuna koji je pripremljeno ministarstvo, dole potpisani predlagači su napravili širu stručnu analizu, uvažavajući slijedeće principe:

- jasnog opredjeljenja za razvoj integrisanog sistema upravljanja otpadom;
- zaštite okoliša po principu „zagađivač plaća“;
- jasnog definisanja principa tzv. podjeljene odgovornosti svih učesnika sistema;
- jasnog definisanja uloge, prava i obaveze svih učenika u sistemu;
- jasnog definisanja principa produžene odgovornosti proizvođača;
- da se omogući iskorištenje i/ili reciklaža otpada uz najniže održive troškove i najveće okolišne benefite;
- da se uvede jasan princip kontrole rada operatera sistema;
- da se spriječi uvođenje monopola od strane države;
- da se ni na koji način neće narušavati principi slobodnog tržišta, stvarati tržišne barijere, niti narušavati tržišno natjecanje;
- da se neće vršiti diskriminacija po bilo kom osnovu;
- da se stimuliše tržište sekundarnih sirovina.
- da se pravna stečevina EU-a i dobre evropske prakse transponiraju u mjeri u kojoj je to moguće, vodeći računa o specifičnostima i mogućnostima naše zemlje;
- da se izvrši harmonizacija propisa između Federacije BiH i Republike Srpske koliko je to moguće.

Temeljem gore navedenih principa ovom Ministarstvu dostavljamo nacrt Zakona o izmjenama Zakona o upravljanju otpadom sa ukupno 13 prijedloga (17 stranica), a svaki pojedinačni prijedlog je u cjelosti obrazložen.

Od Vas očekujemo da naše prijedloge uzmete u razmatranje, te da se pismeno očitujete o svakom od njih pojedinačno.

Također molimo da, u skladu sa jednoglasno donešenim zaključkom sa 12. sjednice Doma naroda Parlamenta FBiH održane 21.04.2016. godine, ove naše prijedloge dostavite Parlamentu Federacije BiH, te Vam iz tog razloga dostavljamo jedan primjerak za ovu potrebu.

U nastavku Vam dostavljamo spisak i potpise učesnika u izradi ovog nacrt: javnih komunalnih preduzeća, privatnih preduzeća koja se bave prikupljanjem, pripremom i transportom na reciklažu posebnih kategorija otpada, Aarhuskog Centra u BiH, Udruženja Bihpak za upravljanje ambalažom i ambalažnim otpadom u BiH i operatera sistema.

S poštovanjem,

Dole potpisani učesnici u pripremi predmetnog Nacrta

Prilog: Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom u FBiH (2 primjerka)

Dostaviti:

1. Federalno ministarstvo okoliša i turizma
2. Parlament Federacije BiH preko Federalnog ministarstva okoliša i turizma
3. a/a

JAVNA KOMUNALNA PREDUZEĆA

JKP "BASUNAR" u STEČAJU

[Handwritten signature]

KP "VILUČICA - ČISTOČA" d.o.o.

[Handwritten signature]

JKP "RAD" d.o.o. KRUŠKO

[Handwritten signature]

JKP "KOMRAD" d.o.o. Bihaci

[Handwritten signature]

JKP "BIOŠTICA" Doo Dovo

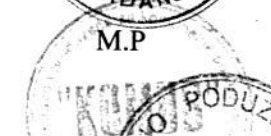
[Handwritten signature]

JP "KOMUNALAC" DO

[Handwritten signature]

F.P. "KOMUS" d.o.o.

[Handwritten signature]

D.P. "KOMUNALAC Orašje"

[Handwritten signature]

EKO-SERVIS Doo

[Handwritten signature]

TEŠANJ

[Handwritten signature]

JKP KOSTAJNICA Doo

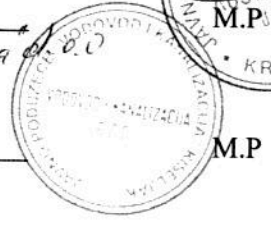
[Handwritten signature]

KREŠEVO

[Handwritten signature]

JKP "Vodovod i kanalizacija" d.o.o. KISELAT

[Handwritten signature]

J&P "VITKOM" VITEZ

J&P "ROBOKOM" KAKANJ

J&P "KOMUNALNO" BREZJE

M.P

M.P

M.P

M.P

M.P

M.P

M.P

M.P

M.P

M.P

M.P

SAKUPLJAČI

EKO-INDUS. OTPAD IZI D.O.O.
TRAVNIK

Smic'

LADANUŠIĆ ČISTOČA d.o.o.
RAKITNO-POFUJE

LADANUŠIĆ ČISTOČA d.o.o.
Sutina bb, 88245 Rakitno
Tel. 039 695 200

Ali-

DUGA d.o.o.
Biogradi - Široki Brijeg

[Signature]

RUDAR KOMPANY d.o.o.
Borča, Bosanska 59

[Signature]

"APIR SERVIS" d.o.o.
SARAJEVO, Mekoći

[Signature]

AIDA COMMERCE d.o.o.

Džanković Edin

Džanković E

M.P.

M.P.

M.P.

PRILOG 1. – SPISAK UČESNIKA U IZRADI PRIJELDOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O UPRAVLJANJU OTPADOM

Udruženje Bihpak

bihpak

M.P.
Bihpak - upravljanje ambalažom
i ambalažnim otpadom - Sarajevo
Бихпак - управљање амбалажом
и амбалажним отпадом - Сарајево

Satir...

Ekopak, ovlašteni operater sistema

Za upravljanje ambalažom i ambalažnim otpadom

ekopak d.o.o.
M.P.
Društvo za postupanje sa ambalažnim otpadom

[Signature]

NEVLADINE ORGANIZACIJE

UDRUŽENJE "AARHUS CENTAR U BiH"

M.P.

NACRT

**ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O UPRAVLJANJU OTPADU F BiH**

august 2016

UVODNE NAPOMENE

Cilj ovog prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom se bazira na jednom od osnovnih principa održivog upravljanja prirodnim resursima: smanjenje, ponovna upotreba i reciklaža otpada, sa svrhom zaštite i unapređenja okoliša. Osim toga, Federalna strategija zaštite okoliša za period 2008. – 2018. godina je definirala dvije ključne odrednice u definiranju strateških opredjeljenja:

- transponiranje pravne stečevine EU-a u naše zakonodavstvo i
- prilagođavanje Federacije BiH konceptu i filozofiji održivog razvoja,

što su takođe bili principi kojima se rukovalo u pripremi ovog prijedloga, kako bi se postiglo unapređenje pravnog okvira kroz približavanje standardima okoliša EU-a, s ciljem postizanja zaštite okoliša i zdravlja ljudi i održivog upravljanja okolišem.

Bitno je naglasiti da Federalna strategija upravljanja otpadom i Federalni plan upravljanja otpadom za period 2012.-2017. godina imaju za cilj uspostavu održivog sistema upravljanja otpadom, što znači definiranje tokova otpada i opcija njihovog adekvatnog zbrinjavanja. Pojednostavljeno, to znači da se kroz ponovnu upotrebu, reciklažu i iskorištenje na okolišno prihvatljiv način, otpad pretvori u korisnu sirovinu i da se odlaganje na deponijama reducira do najmanje moguće mjere.

USAGLAŠANJE ZAKONA SA PROPISIMA EUROPSKE UNIJE

Kako je Federalno ministarstvo okoliša i turizma od strane Doma naroda Parlamenta FBiH određeno kao organ koji će provesti javnu raspravu o predmetnom nacrtu zakona, čije provođenje je započelo iako Predstavnički dom isti još nije razmatrao, dajemo primjedbe i prijedloge kako slijedi:

Strategija zaštite okoliša FBiH, čiji sastavni dio je Strategija upravljanja otpadom, koju je donio Parlament FBiH je dala strateške ciljeve FBiH u oblasti upravljanja otpadom među kojim je i cilj: „Usklađenost propisa FBiH o upravljanju otpadom sa pravnom stečevinom EU-a.

Međutim, predmetni nacrt zakona kojeg je Federalno Ministarstvo okoliša i turizma u svom obrazloženju (zadnji pasus na zadnjoj stranici) navodi da Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom: „... *nije predmet usaglašavanja sa direktivama EU za ovu tematsku oblast*“.

S obzirom da je tematska oblast predmetnog zakona definiranje posebnih kategorija otpada i opcija njihovog adekvatnog zbrinjavanja, potrebno je predmetni zakon u skladiti sa EU propisima koji se odnose na otpad, uključujući i EU Direktivu broj 94/62 o ambalaži i ambalažnom otpadu, i to u mjeri u kojoj je moguće, dakle primjereno uslovima i specifičnostima naše zemlje.

Nadalje, predmetni zakon terminološki i suštinski dijelom odstupa i od Plana upravljanja otpadom FBiH za 2012.-2017. godinu koji je donijet na osnovu Strategije upravljanja otpadom. Ovaj plan jasno definiše proizvođača/ uvoznika, posebne kategorije otpada, odgovornost proizvođača/ uvoznika po principu „zagađivač plaća“, slikovito prikazuje sistem upravljanja ambalažnim otpadom (str. 70).

Smatramo da principi i definicije navedeni u Planu upravljanja otpadom u Federaciji BiH trebaju biti odgovarajuće primjenjeni i u predmetnom zakonu.

PRIJEDLOZI

Prije svega želimo naglasiti da je izrada ovog nacrtu, tj. prijedloga za koje smatramo da je neophodno ugraditi u Zakon o upravljanju otpadom F BiH, je nastao kao rezultat ozbiljne i stručne analize postojećih pozitivnih propisa, u kojoj su učestvovali najjeminentniji stručnjaci iz:

- Aahuski centar u BiH
- Udruženja Bihpak za upravljanje ambalažom i ambalažnim otpadom u BiH
- sakupljači ambalažnog i elektronskog/elektroničkog otpada,
- operateri sistema za upravljanje ambalažnim i elektronskim i elektroničkim otpadom,
- ambalažna privreda i privreda elektronskog i elektroničkog otpada u BiH
- Grupacija proizvođača piva u BiH
- Grupacija proizvođača bezalkoholnih pića i vode u BiH
- Nevladin sektor.

Uvažene su sve specifičnosti ustavnog uređenja države Bosne i Hercegovine (BiH–Federacija BiH – Kantoni -Općine), a u cilju da se postigne svrha, kako bi svi administrativni nivoi vlasti u Federaciji BiH na cjelovit i harmoniziran način rješavali pitanje upravljanja otpadom, što bi omogućilo i harmonizovanje sa Republikom Srpskom, dakle na jedinstvenom tržištu bosne i Hercegovine bili usvojeni jedinstveni principi.

U nastavku ćemo dati konkretne prijedloge zasnovane na primjeni navedene Direktive, Strategije upravljanja otpadom i Plana upravljanja otpadom.

I. PRIJEDLOZI KOJI SE ODOSE NA DEFINICIJE

Prijedlog 1.

U članu 1. osnovnog teksta Zakona o upravljanju otpadom u definiciji „posebne vrste otpada“ umjesto riječi „važne“ pisati riječ „specifične“ iz razloga što su sve otpadne materije važne, tako da ista glasi:

„posebne kategorije otpada“ su otpadne materije koje su specifične bilo sa aspekta njihove štetnosti po okoliš i zdravlje ljudi, bilo po količinama koje nastaju i kao takve zahtijevaju posebno uređen način upravljanja od mjesta nastajanja, preko skupljanja, transporta i tretmana, do konačnog zbrinjavanja.

Prijedlog 2.

U članu 1. osnovnog teksta Zakona o upravljanju otpadom umjesto definicije „proizvođač i uvoznik proizvoda“ pisati riječi „proizvođač/uvoznik proizvoda“ iz razloga što Zakon već koristi definiciju „proizvođač“ i kod primjene istog može doći do nejasnoća te iz razloga što Plan upravljanja otpadom koristi definiciju „proizvođač/uvoznik“.

Prijedlog 3.

Smatramo da je neophodno promjeniti član 4. Zakona o upravljanju otpadom, te predlažemo da se definicija "proizvođač" sa cjelim tekstom se briše, a umjesto toga uvede definicija „proizvođač i uvoznik proizvoda“ kako slijedi:

"proizvođač i uvoznik proizvoda" je pravno lice koje na profesionalnoj osnovi razvija, proizvodi, prerađuje, obrađuje, prodaje, unosi ili uvozi, odnosno prvi stavlja na teritoriju Federacije BiH proizvode, uređaje i opremu, koji poslije upotrebe postaju posebne kategorije otpada.

Prijedlog 4.

S obzirom da je u Zakonu o upravljanju otpadom definisan pojam „operator za upravljanje otpadom“ pri čemu se isti veže za otpad generalno (čl. 25. i 27. Zakona), a sada se uvodi i pojam „operator sistema“, predlažemo da se radi jasnog razlikovanja ova dva pojma u članu 4. Zakona o upravljanju otpadom definicija „operator“ dopuni sa „i koje posjeduje dozvolu nadležnog ministarstva za upravljanje otpadom“.

Takođe smatramo da, radi sistemskog rješavanja ovog pitanja, fizička lica ne mogu biti operatori i da ovaj pojam treba brisati, tako da bi nakon dopune definicija bila:

"operator" je pravno lice odgovorno za bilo koju vrstu aktivnosti upravljanja otpadom i koje posjeduje dozvolu nadležnog kantonalnog ministarstva za upravljanje otpadom;

Obrazloženje prijedloga broj 4:

S obzirom da se danas veliki broj subjekata - sakupljača bavi ovim poslovima, a da značajan broj od njih nema dozvolu nadležnog ministarstva i samim tim nisu u obavezi podnositi nikakve izvještaje, na ovaj način se gubi trag značajnim količinama otpada čije tokove je u ovim uslovima nemoguće pratiti, pa smatramo da je ovo prilika za uređenjem ove oblasti. Propisivanjem obaveze da se ovim aktivnostima mogu baviti samo operatori koji imaju dozvolu uvodi se sistem praćenja tokova otpada. Također se u definiciju unosi i obaveza pribavljanja dozvole za rad od strane nadležnog kantonalnog ministarstva.

Prijedlog 5.

Predlažemo da se u članu 4. Zakona o upravljanju otpadom definicija „operator sistema“ zamjeni sa definicijom „operator sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada“, te nastavi tekst: „je privredno društvo koje po principu „produžene odgovornosti proizvođača“ upravlja posebnim kategorijama otpada i u ime proizvođača i uvoznika ispunjava ciljeve za reciklažu i/ili iskorištenje posebnih kategorija otpada. Uvjeti za dobijanje dozvole, prava i obaveze operatera sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada su uređene ovim zakonom“, tako da bi nakon dopune konačna definicija bila:

„Operater sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada je privredno društvo koje po principu „produžene odgovornosti proizvođača“ upravlja posebnim kategorijama otpada i u ime proizvođača i uvoznika ispunjava ciljeve za reciklažu i/ili iskorištenje posebnih kategorija otpada. Uvjeti za dobijanje dozvole, prava i obaveze operatera sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada su uređene ovim zakonom .“

Obrazloženje prijedloga broj 5:

Imajući u vidu činjenicu da je operater sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada jedan od glavnih nosilaca upostave i razvoja kompleksnih sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada, potrebno je odredbama ovog Zakona jasno propisati njegovu definiciju, prava i obaveze.

Prijedlog 6.

Predlažemo da se član 4. Zakona o upravljanju otpadom dopuni na način da se iza definicije operater sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada uvede definicija „princip produžene odgovornosti proizvođača“ koja glasi:

„princip produžene odgovornosti proizvođača – podrazumjeva obavezu proizvođača i uvoznika proizvoda koji poslije upotrebe postaju posebne kategorije otpada da preko operatera sistema upravljanja posebnim kategorijama smanje uticaj na okoliš ispunjavanjem ciljeva za reciklažu i/ili iskorištenje posebnih kategorija otpada,“

Obrazloženje prijedloga broj 6:

Sistem koji je uspostavljen u posljednjih nekoliko godina u Federaciji BiH temelji se na principu „produžene odgovornosti proizvođača“ u EU poznat kao EPR princip (Extended Producers Responsibility) koji podrazumjeva da proizvođači preuzmu odgovornost za reciklažu i/ili iskorištenje posebnih kategorija otpada koji nastaje nakon konzumiranja njihovih proizvoda. Od prvog pojavljivanja EPR politike u zemljama članicama EU-a u posljednjih nekoliko decenija, EPR se kontinuirano širi i izvan EU-a, posebno za ambalažni otpad. Kao takav, EPR se smatra jednim od glavnih instrumenata u provedbi evropske hijerarhije otpada, a time i za povećanje prioriteta: prevencija, ponovna upotreba i reciklaža. Zajedno sa drugim ključnim ekonomskim instrumentima, EPR potiče promjene u ponašanju svih učesnika uključenih u životni lanac posebnih tokova otpada: proizvođače, potrošače-građane, lokalne vlasti, javna i privatna preduzeća koji se bave poslovima prikupljanja i reciklaže otpada. EPR je također identificiran kao ključni instrument vezan za strategiju razvoja resursa u EU u okviru strategije Evropa 2020. i Evropskih inovacija partnerstva (EIP), koji je pokrenut u okviru Inovacijske komisije Evropske Unije.

Ukidanjem Pravilnika o ambalaži i ambalažnom otpadu, te elektronskom i elektroničkom otpadu u Federaciji BiH i pokušajem uspostave monopolskog vlasništva države nad sistemom upravljanja ovim kategorijama otpada, Federalna Vlada se udaljava od dobro uspostavljenog, transparentnog, troškovno-efikasnog i na bazi tržišne konkurencije zasnovanog sistema i EPR principa, usmjerenog ka razvoju cirkularne ekonomije i najboljih evropskih praksama. Zemlje članice EU-a u nacionalnim politikama upravljanja otpadom imaju implementiran EPR princip. Takođe, članice EU-a raspravljaju o novom paketu cirkularne ekonomije zasnovane na Okvirnoj direktivi o ambalaži i ambalažnom otpadu kojom se definiše EPR, minimalni zahtjevi i preciznije uloge i odgovornosti za proizvođače, načela transparentnosti, korektnosti i odgovornost. Zato je potrebno jednom zauvijek ovim Zakonom definisati opredjeljenje Vlade Federacije BiH da će se u ovom segmentu usklađivati sa evropskim zakonodavstvom i evropskim praksama, a ne ostaviti na volju pojedincima da ukidaju Pravilnike i zemlju vuku u suprotnom pravcu.

Prijedlog 7.

Shodno navedenoj definiciji iz prijedloga broj 4. uvođenje pojma „operater sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada“, neophodno je da se jasno definiše i značenje ciljeva za reciklažu i/ili iskorištenje posebnih kategorija otpada, pa predlažemo dopunu sa definicijom:

„Ciljevi za reciklažu i/ili iskorištenje“ su propisane količine posebnih kategorija otpada izražene u procentima u odnosu na ukupno proizvedene ili proizvedene/uvezene količine proizvoda prijavljene operateru sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada, koje nakon upotrebe postaju posebne kategorije otpada, a koje u toku godine treba reciklirati i/ili iskoristiti“.

Obrazloženje prijedloga broj 7:

Cijeli sistem upravljanja posebnim kategorijama otpada se u skladu sa EU Direktivama zasniva na ispunjavanju ciljeva za reciklažu i/ili iskorištenje, pa smatramo neophodnim dati jasno tumačenje

značenja ovih pojmova. Svha sistema je da se od naknada koje u skladu sa načelom "produžena odgovornost proizvođača uplaćuju proizvođači" zbrine određena količina (procenat) posebnih kategorija otpada kako isti, s jedne strane ne bi završio u okolišu i time ga opteretio, a sa druge strane da se vrati ponovo u privredu kao sirovina. Ovime se uvodi i jasna obaveza operaterima sistema i svih drugim učesnicima, a sa ciljem da što manje otpada završi na deponiji ili u okolišu, a što što više da se vrati kao korisna sirovina.

Prijedlog 8.

S obzirom da je Strategija upravljanja otpadom zasnovana na principu „zagađivač plaća“ u interesu privrednika koji imaju obavezu zbrinuti otpad koji je nastao kao rezultat upotrebe njihovih proizvoda, smatramo neophodnim da se Zakonom jasno definišu prava i obaveze privrednog sektora po pitanju plaćanja naknada i taksi koje predviđaju EU propisi, Strategija zaštite okoliša i Federalni Plan upravljanja otpadom.

Stoga predlažemo da se u članu 4. Zakona o upravljanju otpadom iza definicije „*Ciljevi za reciklažu i/ili iskorištenje*“ (prijedlog broj 7) dodaju nove definicije:

„Naknada za upravljanje posebnim kategorijama otpada“ je novčani iznos koji proizvođač i uvoznik ugovara i plaća operateru sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada, da u ime proizvođača i uvoznika upravlja posebnim kategorijama otpada“

„Taksa zbog neugovaranja upravljanja posebnim kategorijama otpada“ je novčani iznos koji proizvođač i uvoznik plaća Fondu zaštitu okoliša Federacije BiH ukoliko putem ugovora ne ugovori upravljanje posebnim kategorijama otpada, odnosno ne prenese svoje obaveze ispunjavanja ciljeva za reciklažu i/ili iskorištenje posebnih kategorija otpada na operatera sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada.

„Naknada za održavanje informacionog sistema“ je novčani iznos koji plaćaju proizvođači i uvoznici za održavanje informacionog sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada, osim proizvođača i uvoznika koji su prenijeli svoje obaveze na operatera sistema upravljanju posebnih kategorije otpada, koji u njihovo vrši plaćanje.

Obrazloženje prijedloga broj 8:

definicija „naknde za upravljanje posebnim kategorijam otpada“ je preuzeta iz važećeg Pravilnika o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom koji je na sanzi u proteklih 5 godina. Pošto je intencija da se ova oblast uredi zakonski smatramo da je ovu definiciju potrebno ugraditi u tekst zakona.

definicija „taksa“ – bi imala karakter kazne i plaćali bi je proizvođači koji nisu ugovorili upravljanje posebnim kategorijama otpada sa ovlaštenim operaterom sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada. Na ovaj način vremenom bi svi proizvođači po načelu „produžene odgovornosti proizvođača“ preuzeli odgovornost za svoj otpad na zakonom propisan način.

definicija „naknada za informacioni sistem“- operateri sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada imaju obavezu da uspostave i razviju bazu podataka - softwer svih proizvođača i uvoznika koji su prenijeli svoje obaveze na operatere sistema. Dakle, sistem – baza podataka kod postojećih operatera sistema već postoji (proizvođači i uvoznici, sakupljači, vrste i tokovi otpada ...), a koju jednostavno treba uvezati sa Fondom, na način da se automatski preuzimaju podaci od operatera i na taj način obezbjedi sistem jedinstvenog izvještavanja.

Do sada se potpuno nezakonito od strane Fonda za zaštitu okoliša F BiH naplaćivala tzv. evidentirajuća naknada koje nije imala nikakvo uporište u realnim troškova, a iznosila je 2KM/toni ambalaže plasirane na teritoriju Federacije BiH; samo operateri za upravljanje ambalažnom otpadom su plaćali Fondu oko 200.000 KM administrativne takse godišnje, ne računajući naknade koje su

privredni subjekti plaćali direktno Fondu, što je enormno visoka suma koju su operateri plaćali od naknada za ambalažu, i nesrazmjerna poslu unosa podataka iz godišnjeg izvještaja operatera sistema.

Obzirom da je to novac iz privrede kojim se dodatno i nepotrebno privreda opterećuje, smatramo da je ovom odredbom neophodno definisati da je naknada srazmjerna administrativnom trošku održavanja baze, kao i da je Fond obavezan da ta sredstva troši namjenski, tj isključivo u održavanje informacionog sistema, a ne u neke druge svrhe, i to u dijelu posebnih kategorija otpada na koje se informacioni sistem i odnosi, kako bi se izbjeglo nenamjensko trošenje sredstava.

Ovako definisan sistem ubiranja takse bi omogućio jedinstvenu bazu podataka kojom bi moglo da raspolaže i Ministarstvo, što bi poboljšalo kontrolu rada i operatera i Fonda.

II. PRIJEDLOZI KOJI SE ODOSE NA SISTEMSKA PITANJA ZAKONA

Prijedlog 9.

U članu 8. Zakona o upravljanju otpadom („Strategija upravljanja otpadom u Federaciji BiH“) u stavu 3. dodati alineju:

- „predstavnicima ovlaštenih operatera sistema za upravljanje posebnim kategorijama otpada“

Takođe, u stavu 5. istog člana umjesto riječi „dvogodišnje“, staviti riječ „godišnje“, tako da izmjenjeni član 8. nakon promjene glasi:

Član 8.

Strategija upravljanja otpadom u Federaciji BiH

Strategiju upravljanja otpadom na period od deset godina donosi Parlament Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Parlament Federacije) na prijedlog Vlade Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vlada FBiH).

Stručne i druge poslove u izradi Strategije upravljanja otpadom vrši Federalno ministarstvo okoliša i turizma (u daljem tekstu: Federalno ministarstvo).

Izrada propisa iz stava 1.ovog člana vrši se u saradnji sa

- *Međuentitetskim tijelom za okoliš;*
- *predstavnicima Vlade Republike Srpske*
- *predstavnicima ekonomskih udruženja;*
- *predstavnicima udruženja za zaštitu okoliša;*
- *predstavnicima kantonalnih vlada*
- *predstavnicima ovlaštenih operatera sistema za upravljanje posebnim kategorijama otpada.*

Propis iz stava 4.ovog člana mora biti usklađen sa Strategijom ekonomskog razvoja BiH i kantonalnim planovima ekonomskog razvoja.

Vlada FBiH će godišnje podnositi izvještaj Parlamentu Federacije o provođenju Strategije.

Obrazloženje prijedloga broj 9:

Operateri sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada u saradnji sa ovlaštenim sakupljačima, lokalnim zajednicama, obrazovnim institucijama, NVO-ima, medijima i ostalim zainteresovanim

stranama su direktno uključeni u implementaciju dijela Strategije zaštite okoliša, pa smatramo da trebaju biti uključeni i u izradu propisa kako je navedeno u ovom članu.

Nedostatak uključivanja operatera sistema kao ključnih nosioca sistema je najbolje vidljiv u situaciji kad je Federalno ministarstvo okoliša i turizma pokušalo da objavom Pravilnika o stavljanju van snage Pravilnika o ambalažnom, te elektronskom i elektroničkom otpadu, u potpunosti ukine operatere sistema, zatvori tržište za konkurenciju, da obezbjedi monopol Fondu za okoliš BiH, čime je prema Konačnom Rješenju Konkurencijskog vijeća BiH broj: 06-26-3-007-36-II/16 od 14.07.2016 godine izvršilo grubu povredu odredbi Zakona o konkurenciji BiH i kažnjeno sa novčanom kaznom u iznosu od 21.000 KM.

Sve ovo je urađeno bez ikakvih konsultacija sa ključnim akterima sistema - operaterima sistema, bez obavezujućeg mišljenja Konkurencijskog vijeća BiH i bez provedene javne rasprave koja je obavezna po Aarhuskoj konvenciji čije je potpisnica i BiH.

Takođe smatramo da je dvogodišnji period izvještavanja Parlamentu Federacije o provođenju Strategije od strane Vlade FBiH previše dug i da treba uvesti redovno godišnje izvještavanje, koje će uključiti i izvještavanje o rezultatima rada operatera sistema za upravljanje posebnim kategorijama otpada, koji Federalnom ministarstvu okoliša i turizma podnose godišnje izvještaje.

Prijedlog 10.

U članu 9. Zakona o upravljanju otpadom „Kantonalni planovi za upravljanje otpadom“ dodati zadnji stav koji glasi:

„Nadzor nad pripremom i primjenom Planova iz stava 1. ovog člana vrši Federalno ministarstvo okoliša i turizma jednom godišnje i o tome izvještava vladu Federacije BiH“,

tako da nakon promjene član 9 glasi:

Član 9.

Kantonalni planovi za upravljanje otpadom

Svaki kanton donijeti će Plan upravljanja otpadom na svom području.

Plan iz stava 1. ovog člana mora biti usaglašen sa Strategijom upravljanja otpadom Federacije BiH i Federalnim planom upravljanja otpadom“.

Plan iz stava 1. ovog člana donosi zakonodavno tijelo kantona.

Kantonalnim propisom uredit će se uvjeti za planiranje upravljanja otpadom u općinama.

Izrada Plana iz stava 1. ovog člana vrši u saradnji sa općinskim organima, ekonomskim udruženjima i udruženjima za zaštitu okoliša.

Nadzor nad pripremom i primjenom Planova iz stava 1. ovog člana vrši Federalno ministarstvo okoliša i turizma i o tome jednom godišnje izvještava vladu Federacije BiH.

Obrazloženje prijedloga 10:

Federalno ministarstvo okoliša i turizma koje je zaduženo za donošenje krovne strategije i krovnog plana upravljanja otpadom mora biti uključeno u njegovu implementaciju u kantonima /županijama i mora znati šta se u kantonima/ županijama događa u ovom smislu i o tome redovno godišnje izvještavati Vladu FBiH, a Vlada dalje Parlament.

Ukoliko Federalno ministarstvo okoliša i turizma svu svoju odgovornost svodi na donošenje propisa, a nije angažovano ni na forsiranju, niti na kontroli primjene tih propisa, te ukoliko Ministarstvo ne napravi prohodnost kroz sve kantone/ županije, onda u Federaciji BiH ne možemo ni govoriti o upravljanju otpadom, već o sporadičnim mjerama koje svaki kanton/županija provodi za sebe. Prioritet

Federacije BiH i Federalnog ministarstva okoliša i turizma je da harmonizuje primjenu propisa i planova upravljanja otpadom u svim kantonima/županijama, obezbjedi ravnomjeran razvoj sistema u Federaciji BiH, kako bi se mogli harmonizovati sa Republikom Srpskom.

Osim toga, nadzor u stanje u pojedinim kantonima/ županijama je vrlo važan i kod dodjele sredstava iz Fonda za zaštitu okoliša FBiH, koje je do sada bilo isključivo u nadležnosti Fonda, a koja su se po izvještaju Ureda za reviziju FBiH (iz maja 2015. godine - objavljen na web stranici ureda) trošila nenamjenski, potpuno netransparentno i po vlastitom nahodjenju. Radi se o izrazito velikim sredstvima - godišnji budžet Fonda iznosi desetine miliona KM i potrebno je ova sredstva usmjeravati transparentno, tamo gdje je najpotrebnije.

Prijedlog 11.

Iza člana 18. dodati članove koji će na sistemski način urediti pitanja osnivanja i rada operatera i sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada, i to članove: 18 a., 18 b., 18 c., 18 d., 18 e., 18 f., i 18 g..

Član 18 a.

Proizvođač i uvoznik proizvoda je društveno i finansijski odgovoran za opterećenje okoliša koje prouzrokuju proizvodi koje stavlja na teritoriju FBiH, a koji poslije upotrebe postaju posebne kategorije otpada.

Obaveza ugovaranja upravljanja posebnim kategorijama otpada

Član 18 b.

Proizvođači i uvoznici koji stavljaju proizvode na tržište, a koji poslije upotrebe postaju posebne kategorije otpada, su u obavezi da se uključe u sistem upravljanja posebnim kategorijama otpada na način da svoje obaveze ispunjavanja ciljeva za reciklažu i/ili iskorištenje prenesu na operatera sistema upravljanju posebnim kategorijama otpada putem odgovarajućeg ugovora.

Upravljanje posebnim kategorijama otpada iz stava 1. ovog člana je provođenje propisanih mjera za postupanje sa posebnim kategorijama otpada, koje posebno uključuju planiranje i organizovanje aktivnosti vezanih za sakupljanje, transport, skladištenje, tretman i odlaganje posebnih kategorija otpada, te nadzor nad tim aktivnostima, radi ispunjavanja ciljeva za iskorištenje i/ili reciklažu;

Plaćanje taksi u slučaju neugovaranja upravljanja posebnim kategorijama otpada preko operatera sistema

Član 18 c.

Proizvođači i uvoznici koji svoje obaveze nisu prenijeli na operatera sistema upravljanju posebnim kategorijama otpada Fondu za zaštitu okoliša FBiH plaćaju taksu zbog neugovaranja upravljanja posebnim kategorijama otpada i to na osnovu rješenja koje donosi Fond za zaštitu okoliša FBiH.

Iznos takse iz stava 3. ovog člana utvrđuje Vlada FBiH za svaku godinu, s tim da ista ne može biti manja od trostrukog prosječnog iznosa naknada za upravljanje posebnim kategorijama otpada koju su operateri sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada naplaćivali u godini koja prethodi utvrđivanju iznosa takse.

Obrazloženje člana 18 c.

Naknada za otpad Fonda je naknada koja do sada nije postojala. Ministarstvo ovim izmjenama Zakona pokušava uvesti, ali bez navođenja svrhe.

Očita da je namjera da ovu naknadu ostavlja neimenovanom iz razloga kako se ne bi utvrdila njena svrha, što ostavlja prostor za razne manipulacije. Na taj način se uvodi novi namet na privredu i u potpunosti se odstupa od principa „zagađivač plaća“, jer njegovo plaćanje se isključivo koristi u svrhu zbrinjavanja otpada na okolišno prihvatljiv način.

Iz tog razloga smatramo neophodnim precizirati plaćanje prema Fondu, kao i namjenu.

Subjekti u upravljanju posebnim kategorijama otpada

Član 18 d.

Subjekti u upravljanju posebnim kategorijama otpada su:

- Federalno ministarstvo okoliša i turizma,
- Fond za zaštitu okoliša Federacije BiH,
- Operateri sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada,
- Proizvođači, uvoznici, punioci i pakeri, distributeri, krajnji snabdjevači (trgovci),
- Krajnji korisnici (potrošači) u skladu sa ovim zakonom;
- Kantoni i općine u skladu sa ovim zakonom;
- Preduzeća koja se bave sakupljanjem, transportom i konačnim odlaganjem otpada, a ovlaštena su od strane kantona ili općina u skladu sa ovim i drugim zakonima i drugim pozitivnim propisima;
- Preduzeća koja se bave sakupljanjem, transportom, reciklažom ili obnovom otpada, u skladu sa ovim i drugim zakonima i drugim pozitivnim propisima;
- Nadležni inspeksijski organi za nadzor tržišta i okoliša, u skladu sa ovim i drugim zakonima i podzakonskim aktima.

Prava i obaveze subjekata u upravljanju posebnim kategorijama otpada

Član 18 e.

Federalno ministarstvo okoliša i turizma

Federalno ministarstvo okoliša i turizma vrši nadzor nad primjenom odredbi ovog zakona koje se odnose na upravljanje posebnim kategorijama otpada, te odgovarajućih podzakonskih akata koji će proizaći iz ovog zakona i odgovorno je za funkcioniranje i razvoj uspostavljenih sistema, a naročito za:

- nadzor nad uključivanjem obveznika sistema i to preko nadležnih okolišnih i tržišnih inspektora Federacije BiH i kantona/županija,
- nadzor nad radom operatera sistema u smislu uspostave i razvoja sistema, i to: ispunjavanja ciljeva za reciklažu i/ili iskorištenje posebnih kategorija otpada, provođenja edukativnih projekata, ulaganja u razvoj komunalne infrastrukture, te nadzora ispunjavanja obaveze poslovanja po principu „ne za dobit“,
- nadzor nad radom Fonda za zaštitu okoliša, a posebno u smislu kontrole subjekata i njihovih prijavljenih količina proizvoda koji nakon upotrebe postaju posebne kategorije otpada i koji Fondu plaćaju trostruko veću naknadu, te kontrole utroška sredstava prihodovanih po ovom osnovu.

Federalno ministarstvo okoliša i turizma je dužno da blagovremeno utvrdi petogodišnje ciljeve u skladu sa Strategijom upravljanja otpadom i Federalnim planom upravljanja otpadom, a najkasnije 6 mjeseci prije isteka prethodno utvrđenih petogodišnjih ciljeva.

Federalno ministarstvo okoliša i turizma obavezno je, na zahtjev privrednog društva koje u skladu sa uslovima propisanim ovim zakonom ispuni uvjete za operatera sistema za upravljanje posebnim kategorijama otpada, izdati dozvolu za operatera sistema za upravljanje posebnim kategorijama otpada u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Obrazloženje prijedloga dopune sa članom 18 e:

U dosadašnjoj višegodišnjoj praksi primjene propisa upravljanja ambalažnim, te elektronskim i elektroničkim otpadom, Federalno ministarstvo okoliša i turizma je putem Koordinacionog tijela za praćenje nadzora primjene ovih akata sve svoje obaveze i prava prebacivalo na Fond za zaštitu okoliša FBiH: od kontrole rada operatera sistema do tumačenja odredbi zakona i podzakonskih akata, tako da samo ministarstvo praktično nije vršilo poslove radi kojih je osnovano. Zato je od izuzetne važnosti da se naglašeno precizira uloga i obaveze Federalnog ministarstva okoliša i turizma, kao i njegova odgovornost za funkcionisanje upostavljenih sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada, što se ovim odredbama i čini.

Član 18 f. Fond za zaštitu okoliša

Fond za zaštitu okoliša FBiH naplaćuje taksu iz člana 18. b od proizvođača i uvoznika koji nisu prenijeli obaveze na ovlaštene operatere sistema za upravljanje posebnim kategorijama otpada.

Sredstva prihodovana po osnovu ovih taksu iz stava 1 ovog člana Fond za zaštitu okoliša FBiH troši namjenski isključivo za razvoj komunalne infrastrukture za upravljanje posebnim kategorijama otpada.

Obrazloženje člana 18 f:

Fond za zaštitu okoliša FBiH se kao javna ustanova ne može baviti privrednom djelatnošću upravljanja otpadom. Zato je od izuzetne važnosti definisati ulogu Fonda u sistemima upravljanja posebnim kategorijama otpada. Potrebno je i definisati da će se naknade namjenski trošiti za razvoj sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada od kojih su i naplaćene i da na ovaj način budu podrška razvoju sistema u kantonima/županijama i općinama.

Izjednačavanje naknada Fonda sa naknadama operatera sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada koje predlaže Federalno ministarstvo okoliša i turizma je apsurd, jer ministarstvo na taj način podstiče proizvođače da ne ugovaraju zbrinjavanje otpada, što u konačnici znači da otpad ostaje u okolišu, a što je bilo evidentno i u prethodnih pet godina, jer je značajan broj proizvođača i uvoznika plaćao izrazito visoke naknade Fondu, a njihov otpad je ostajao izvan sistema - nezbrihut. Tu zamku ovaj put treba izbjeći.

Član 18 g. Operater sistema

Operater sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada je privredno društvo kojem je rješenjem Ministarstva dozvoljeno da se u skladu sa ovim zakonom bavi aktivnostima upravljanja posebnim kategorijama otpada.

Osnivači operatera sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada mogu biti isključivo pravna lica koja obavljaju svoju poslovnu aktivnost stavljanjem u promet proizvoda koji nakon upotrebe postaju posebne kategorije otpada.

Minimalni osnovački kapital za operatere sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada iznosi 100.000 KM za ambalažni i 500.000 KM za elektronski i elektronički otpad. Osnivački kapital za druge vrste posebnih kategorija otpada biće propisan naknadno.

U osnovnom kapitalu operatera sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada udio pojedinog osnivača ili više osnivača koji su direktno ili indirektno međusobno povezani kapitalom ne može prelaziti 33%.

Operater sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada posluje po principu „ne za dobit“, što znači da operateru sistema upravljanja posebnim kategorijama nije dozvoljeno da dobit koju ostvari na kraju poslovne dijeli osnivačima, već da je isključivo usmjerava u razvoj sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada za koje posjeduje dozvolu.

Naknade za upravljanje posebnim kategorijama otpadom koje će utvrditi operater sistema za upravljanje posebnim kategorijama otpada za proizvođače i uvoznike, odnosno ugovorene obveznike sistema moraju biti najniže održive i jednake i za njegove osnivače i druge ugovorene obveznike sistema.

Operater sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada ne može imati svoju vlastitu infrastrukturu za upravljanje otpadom.

Vlasništvo nad operaterom sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada mora biti strukturirano na način da se izbjegne sukob interesa sa pravnim i fizičkim licima koji mu pružaju usluge i koji od njega po tom osnovu primaju finansijsku nadoknadu. Vlasnici operatera sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada, članovi uprave i uposlenici ne smiju raditi u interesu pravnih ili fizičkih lica koji se bave upravljanjem otpadom, a naročito upravljanjem posebnim kategorijama otpada.

Operater sistema mora ispunjavati uvjete i kriterije u pogledu kadrova i radnog prostora za obavljanje djelatnosti kako slijedi:

- 1. Imati u stalnom radnom odnosu najmanje tri (3) zaposlenika sa visokom stručnom spremom i sa punim radnim vremenom, uredno prijavljenih kod nadležnih organa, za koje se redovno izmiruju doprinosi i zdravstveno osiguranje.*
- 2. Imati najmanje 50 m² radnog prostora u vlasništvu ili zakupu za obavljanje djelatnosti.*

Nadzor na radom operatera sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada vrši Federalno Ministarstvo okoliša i turizma.

Obrazloženje člana 18 g:

Operater sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada je jedan od glavnih nosilaca uspostave i razvoja sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada, tj. praćenja posebnih tokova otpada od njegovog nastanka do konačnog zbrinjavanja, kroz iskorištavanje i/ili reciklažu, a u skladu sa propisanim ciljevima, zatim ulaganje i razvoj sistema u lokalnim zajednicama, provođenje edukativnih i promotivnih aktivnosti, i to sve po najnižim održivim troškovima, koji će s jedne strane omogućiti navedene aktivnosti, a sa druge strane neće opteretiti cijnu proizvoda koji poslije upotrebe postaju posebne kategorije otpada. Trenutno je to uređeno Pravilnikom o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom na gore opisani način, te predlažemo da se iste odredbe unesu u tekst zakona.

Smatramo da se radi o zakonskoj materiji, jer je neprihvatljivo i apsurdno da se tako važan i kompleksan segment ostavi na uređivanje podzakonskim aktima koji su podložni stalnim izmjenama dopunama, prilagođavanjima različitim politikama, privatnim i svim drugim interesima, a što zbog te očite pravne nesigurnosti i otvorenog prostora za samovolju pojedinaca može imati veliki pritisak na privredu opasne i dalekosežne posljedice po okoliš u Federaciji BiH.

Izuzetno je važno da se zakonom definiše ko, na koji način i pod kojim uslovima može osnovati operatera sistema, pod kojim se uslovima može dobiti dozvola za operatera sistema, te ko i na koji način vrši nadzor nad radom operatera sistema.

Iskustva sa Federalnim Ministarstvom okoliša i turizma nastala naprasnim ukidanjem Pravilnika o upravljanju ambalažom i ambalažnim, te elektronskim i elektroničkim otpadom, bez prethodno održane javne rasprave koja je propisana Aarhuskom konvencijom i brojnim drugim pravnim aktima, a potom nakon konačnog poništenja istog od strane Konkurencijskog vijeća BiH, te njegovim ponovnim vraćanjem na pravnu snagu nakon 6 mjeseci, što je i Ured za zakonodavstvo Vlade FBiH u svom mišljenju od 23.04.2016 godine okarakterisao kao uvođenje „pravne nesigurnosti“ i dao negativno mišljenje ministarstvu, je dovoljna argumencija za ovu tvrdnju.

Takođe, definisanjem uvjeta za operatera se svakom svakom subjektu koji želi da se na transparentan i zakonom propisan način bavi ovom djelatnošću daju jednake mogućnosti da to i postane.

Ovo je značajno i sa aspekta preuzimanja pravne stečevine EU-a, kao i dobrih evropskih praksi.

Zašto je važno zakonom propisati da osnivači operatera sistema mogu biti „isključivo pravna lica koja obavljaju svoju poslovnu aktivnost stavljanjem u promet proizvoda koji nakon upotrebe postaju posebne kategorije otpada“?

Zato što upravo ovi subjekti dobijaju zakonske obaveze da obezbjede da se svake godine reciklira i/ili iskoristi određena količina proizvoda koje stavljaju na tržište, a koji nakon upotrebe postaju posebne kategorije otpada.

Ako je ovim subjektima alternativa plaćanje mnogo većih naknada Fondu za okoliš, naravno da je upravo njima interes da uspostave najefikasniji sistem u kojem će ispunjavati propisane ciljeve **uz najnižu održivu naknadu, kako ne bi došlo do poskupljenja proizvoda koji poslije upotrebe postaju posebne kategorije otpada.** U prilog ovom je i činjenica da se tzv. princip „produžene odgovornosti proizvođača“ u zemljama EU-a i regije pokazao vrlo efikasnim kad je riječ o upravljanju posebnim kategorijama otpada, a u reviziji EU Direktive o ambalažnom otpadu se upravo radi na definisanju minimuma kriterija kojima će biti definisan rad operatera sistema.

Zašto je važno zakonom propisati da udio pojedinih osnivača ili kapitalom povezanih osnivača operatera sistema neće prelaziti 33%?

Zato što ne treba da bude dominacije ni u ovom smislu, odnosno da svi osnivači imaju jednaka prava u upravljanju radom operatera sistema.

Zašto je važno zakonom propisati da operater sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada posluje po principu „ne za dobit“?

Zato što to znači da ukoliko se na kraju poslovne godine ostvari dobit, ista se neće i ne može dijeliti njegovim osnivačima, već se isključivo usmjerava u razvoj sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada.

U suprotnom će se omogućiti da se naknade prihodovane po osnovu posebnih kategorija otpada dijele osnivačima, koji osim iz svojih osnovnih djelatnosti potpuno legalno sticali dobit preko operatera sistema, pa bi umjesto najnižih održivih naknada osnivačima operatera sistema interes bio da naknade nerealno povećavaju, da bi ostvarili veću dobit. Tako bi u drugom planu ostao razvoj sistema.

Zašto je važno zakonom propisati da naknade za upravljanje posebnim kategorijama otpadom koje će utvrditi operater sistema moraju biti najniže održive i jednake i za njegove osnivače i druge ugovorene obveznike sistema?

Zato da se uspostavi i troškovno efikasan sistem upravljanja posebnim kategorijama otpada, jer na jedno strani imamo privredu koja opterećuje okoliš proizvodima koji poslije upotrebe postaju posebne kategorije otpada, a sa druge strane zahtjev da se taj otpad zbrine na okolišno prihvatljiv način. Upravo

putem operatera za upravljanje posebnim kategorijama otpada se uspostavlja zdrav i održiv balans između ova dva zahtjeva.

Naime, cilj osnivača operatera sistema je da plaćaju najniže održive naknade iz kojih se finansira sistem, a koje neće opteretiti proizvode. Međutim, ovdje postoji opasnost da osnivači plaćaju neke simbolične, damping naknade i time cjeli sistem dovedu u pitanje, jer neće biti sredstava za finansiranje sistema. Zato se ovom odredbom se održava balans između ove dvije suprotnosti - jer ukoliko osnivači budu plaćali manje naknade koje budu neodržive iz istih se neće moći finansirati sistem i operateri neće moći ispuni ciljeve tako da će izgubiti dozvolu.

Također svrha nije i ne može biti sticanje profita na posebnim kategorijama otpada, već ispunjavanje zakonskih obaveza po razumnim, najnižim održivim troškovima, te uspostava dugoročnog sistema koji će davati progresivne rezultate.

Zašto je važno zakonom propisati da operater sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada ne može imati svoju vlastitu infrastrukturu za upravljanje otpadom?

Vlasništvo nad operaterom sistema mora biti struktuirano na način da se izbjegne sukob interesa sa pravnim i fizičkim licima koji mu pružaju usluge i koji od njega po tom osnovu primaju finansijsku nadoknadu. U suprotnom imali bi situaciju da i sakupljači mogu biti i operateri i obratno, tj. da sami sebi šalju izvještaje, sami kontrolišu prikupljene količine i sami sebi plaćaju naknadu, što je zatvoren krug – tzv. vertikalna integracija, što bi dovelo do netransparentnosti i mogućnosti raznih malverzacija.

S druge strane propisivanjem zahtjeva da operater sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada ne može imati svoju vlastitu infrastrukturu za upravljanje otpadom imamo jasne podjeljene nadežnosti Ministarstvo-operater-ambalažer s jedne i sakupljač-reciklažer sa druge strane, gdje se jasno zna da sakupljač sakuplja posebne kategorije otpada i priprema ih za reciklažu i/ili iskorištenje, da ga operater sistema kontroliše i da mu na osnovu toga plaća naknade.

Zašto je važno zakonom propisati tehničke uvjete rada operatera, minimalan broj i profil zaposlenih, kao i prostor za obavljanje djelatnosti?

Zato što treba uvesti standarde poslovanja, jer za ozbiljnu i kompleksnu aktivnost treba imati obrazovane i stručne kadrove koji se mogu baviti ovim aktivnostima, kao i uvjete poslovanja.

Član 18 h.

Dozvola za rad operatera sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada

Aktivnosti upravljanja posebnim kategorijama otpada od strane operatera sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada se odnose na teritoriju F BiH i moguće su samo pod uvjetom dobivanja dozvole za operatera sistema za upravljanje posebnim kategorijama otpada koju izdaje Federalno ministarstvo okoliša i turizma.

Uz zahtjev za izdavanje dozvole iz stava 1. ovoga člana mora se priložiti:

- 1) ugovori sa proizvođačima i uvoznicima proizvoda koji poslije upotrebe postaju posebne kategorije otpada, a čija količina proizvoda koji poslije upotrebe postaju posebne kategorije otpada predstavlja minimalno 15% od količine proizvoda koje plasiraju na teritoriju Federacije BiH, prema zvaničnim količinama koje Federalno ministarstvo okoliša i turizma objavljuje na svojoj zvaničnoj web stranici svake godine do 31.03.2016. godine za prethodnu godinu. U*

okviru ove definisane količine, osnivači operatera sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada moraju učestvovati sa minimalno 15% količina.

- 2) predugovori/ugovori sa ovlaštenim sakupljačima iz svih kantona za prikupljanje svih vrsta posebnih kategorija otpada za čije se upravljanje traži dozvola,
- 3) plan upravljanja otpadom koji obavezno sadrži slijedeće podatke:
 - a. naziv pravnog lica koje traži dozvolu za upravljanje posebnim kategorijama otpada,
 - b. vrste posebnih kategorija otpada kojom se upravlja i za koje se traži dozvola,
 - c. način i frekvencija preuzimanja posebnih kategorija otpada od krajnjeg korisnika,
 - d. vrsti i kapacitetu opreme, postrojenja i uređaja za sakupljanje, privremeno skladištenje, razvrstavanje ili drugim aktivnostima kojima se obezbjeđuje ponovna upotreba, obnova i odlaganje posebnih kategorija otpada,
 - e. predviđenu ukupnu masu posebnih kategorija otpada koji treba reciklirati i/ili iskoristiti, u skladu sa propisanim ciljevima za teritoriju Federacije BiH,
 - f. metode i proizvođače koji obezbjeđuju reciklažu i/ili iskorištenje posebnih kategorija otpada,
- 4) minimalno 5 predugovora/ugovora sa sa općinama i komunalnim preduzećima koja su ovlaštena za upravljanje komunalnim otpadom;
- 5) simbol kojim će se obilježavati proizvodi koji nakon upotrebe postaju posebne kategorije otpada, sa svrhom obavještanja javnosti i krajnjih korisnika o svrsi i ciljevima sakupljanja posebnih kategorija otpada,
- 6) statut privrednog društva i/ili operatera sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada, ukoliko se traži produženje dozvole,
- 7) dokaz o vlasništvu ili ugovor o zakupu poslovnog prostora površine najmanje 50m²,
- 8) dokaz o zapošljavanju najmanje 3 osobe sa VSS na puno radno vrijeme i da su uredno prijavljeni kod nadležnih organa za koje se redovno izmiruju doprinosi i zdravstveno osiguranje.
- 9) dokaz o prijavi zaposlenika u Federalnom zavodu za mirovinsko/ penzijsko i invalidsko osiguranje i zdravstveno osiguranje.

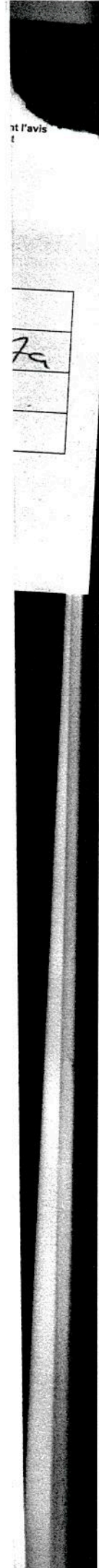
Ministarstvo izdaje dozvolu iz stava 1. ovog člana na period od pet godina. Dozvola se produžava za isti vremenski period ukoliko se ne promjene uvjeti pod kojim je dozvola izdata.

Lista operatera sistema koji su dobili dozvolu ili konačnu odluku o oduzimanju dozvole, kao i sadržaj dozvole sa izuzetkom dijela koji je predmet poslovne tajne u cilju zaštite poslovnih podataka, Federalno ministarstvo okoliša i turizma će objaviti na web stranici ministarstva i u Službenim novinama Federacije BiH najkasnije za 30 dana od dana izdavanja ili oduzimanja dozvole.

Obrazloženje člana 18 h:

Ostavljanjem prostora Ministarstvu da svojim aktima suštinski uređuje ovu oblast i to pravilnicima kao najnižim pravnim aktima koje donosi resorni ministar, kao i uredbama Vlade, koje Vlada donosi na prijedlog Ministarstva, koje opet suštinski donosi Ministarstvo, se ponovo otvara prostor za unošenje pravne nesigurnosti u ovu oblast.

Činjenica je da zbog trenutnog zakonskog uređenja ministar može uruši cijeli sistem i/ili mijenjati uvjete za dobijanja dozvole kroz brisanje postojećih i /ili dodavanjem novih uvjeta, a što ima i može imati dalekosežne posljedice za cjelu Federaciju BiH, čime se ostavlja prostor za razne mahinacije, manipulacije, zloupotrebe ... Kao dokaz je dovoljno navesti posljednja dešavanja sa Pravilnicima za ambalažni i elektonski i elektronički otpad. Iz navedenih razloga smatramo da uvjeti za dobijanje dozvole, prava i obaveze operatera se moraju i trebaju urediti zakonom u cilju pravne sigurnost svih učesnika u ovoj važnoj oblasti.

Prijedlog 12.

Iza člana 37. dodati novi član 37 a. koji glasi:

Član 37 a.

Informacioni sistem upravljanja otpadom (u daljem tekstu: informacioni sistem) je niz međusobno povezanih baza podataka i izvora podataka o svim vrstama i tokovima otpada, subjektima i infrastrukturuom upravljanja otpada i uspostavlja se u Fondu za zaštitu okoliša FBiH do osnivanja Agencije za zaštitu okoliša BiH.

Vlada FBiH će svojim propisom urediti način i finansijsko-tehnički aspekt uspostave, vođenja i održavanja informacionog sistema, visinu naknade za informacioni sistem, kao i rokove izvještavanja, te način dostavljanja informacija o otpadu“.

„Visina naknade za informacioni sistem određuje se isključivo prema stvarnim troškovima održavanja informacionog sistema i ista može biti upotrebljena isključivo u namjenu održavanja informacionog sistema“.

Obrazloženje prijedloga 12:

Strategija za zaštitu okoliša je propisala osnivanje Agencije za okoliš BiH, a što je praksa i u EU. Stoga smatramo da nije potrebno istu potpuno eliminisati, već pitanje vođenja informacionog sistema ostaviti u nadležnosti Agencije, kao što je propisano i EU legislativom, a u prelaznim odredbama ovog zakona navesti da će do osnivanja Agencije njene poslove obavljati Fond.

Do sada je ova naknada npr. samo za ambalažni otpad iznosila bila propisana Pravilnikom i naplaćivala se u iznosu od 2 KM/toni prijavljene ambalaže, a Fond je minimalno po tom osnovu samo od operatera sistema prihodovao više od 200.000 KM na godišnjem nivou, ne računajući prihode od privrednih subjekata koju su ove naknade plaćale direktno Fondu.

Naplaćivanje po količini prijavljene ambalaže nije bilo realno postavljeno, jer sa aspekta visine naknade nema nikakve veze da li će se u bazu ukucati broj 1 ili broj 100 - tona otpada i smatramo da je namjera Ministarstva koje je ovu naknadu odredilo bila nerealno i potpuno neosnovano opterećenje privrednog sektora.

Prijedlog 13.

U članu 58. Zakona o upravljanju otpadom urediti prelazne odredbe ovog Zakona.

Stoga predlažemo da se član 58. izmjeni i nakon izmjene da isti glasi:

„Vlada FBiH će iznos takse iz člana 18. c. utvrditi u roku od 3 mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Vlada FBiH će način i finansijsko-tehnički aspekt uspostave, vođenja i održavanja informacionog sistema upravljanja otpadom iz člana 37. a. utvrditi u roku od 3 mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Do osnivanja Agencije za zaštitu okoliša BiH njene nadležnosti će obavljati Fond za zaštitu okoliša FBiH.

Do donošenje propisa iz stava 1. ovog člana primjenjivat će se propisi koji su na snazi.“

Postojeći operateri sistema upravljanja ambalažom i ambalažnim otpadom i elektronskim otpadom nastavljaju sa radom, u skladu sa ovim zakonom i važećim podzakonskim aktima, sve do okončanja postupka izdavanja dozvola za rad operatera sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada u skladu sa članom 18. g. ovog Zakona.

Objasnenje prijedloga 13:

Kako ne bi došlo do pravne praznine, a time i pravne nesigurnosti, smatramo da sve podzakonske akte, uključujući i naprijed predloženi treba da donese Vlada Federacije jednim aktom, što znači u istom roku.

Potpuno je neprihvatljiv, a u osnovi neprovodiv prijedlog Ministarstva (iznesen u nacrtu Zakona koji je vraćen na javnu raspravu) da se kriteriji za plaćanje i obračun naknade za posebne kategorije otpada, odnosno takse za neugovaranje upravljanja posebnim kategorijama otpada preko operatera sistema donose u roku od 2 mjeseca od strane Vlade FBiH, a kriteriji i način upravljanja posebnim kategorijama otpada u roku od 1 godine i to od strane Ministarstva.

Nacrt Ministarstva koji je vraćen na javnu raspravu – je u članu 6. predložilo da briše stav 8. člana 58. Zakona o upravljanju otpadom, koji je pravni osnov za donošenje provedbenog propisa, između ostalog, za ambalažni otpad, stvara se pravna pretpostavka da se postojeći Pravilnik o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom koji je donijet na osnovu citiranog člana stavi van snage, čime pitanje zbrinjavanja ambalažnog otpada ostaje neuređeno narednu godinu dana jer je po prijedlogu Ministarstva provedbene propise treba donijeti u roku od 1 godine?!. Eventualnim donošenjem predloženog zakona na način kako je to predložilo Ministarstvo stavit će se van snage navedeni trenutno važeći Pravilnik, što će pored posljedica potpune neuređenosti sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada, operatere sistema za ambalažni otpad, za elektronski i elektronički otpad eliminisati iz tržišne konkurencije.

Napominjemo da je Ministarstvo to već pokušalo uraditi u februaru 2016. godine donošenjem Pravilnika o prestanju važenja Pravilnika o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom. Međutim, Konkurencijsko vijeće BiH je pravovremeno upoznato sa ovim postupcima Ministarstva, te je svojim rješenjem o privremenoj mjeri konstatovalo da je Pravilnik o prestanku važenja Pravilnika o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom zabranjeni sporazum koji spriječava i ograničava konkurenciju na tržištu upravljanja ambalažom i ambalažnim otpadom.

Ovdje ponovno podsjećamo na obavezu Bosne i Hercegovine da svoju pravnu regulativu uskladi sa pravnom stečevinom EU-a (acquis communautaire). Naime, Direktivom EU o ambalaži i ambalažnom otpadu propisana je obaveza zbrinjavanja ambalažnog i odstalih posebnih kategorija otpada, a ne naplaćivanja naknade od zagađivača koja ne koristi svrhu reciklaže i iskorištenja tog otpada, već druge svrhe, i obaveza je da se u tom procesu omogući tržišna konkurencija.

Ovo je dodatni razlog zašto se ovdje iznijeti prijedlozi trebaju uvrstiti u predloženi zakon.

Zaključno sa 13 prijedlogom i 17. stranicom.

Sarajevo, 12.08.2016 godine

A. R.

Bureau de dépôt Prijemna pošta 71122	Date Datum 12.08.16	
Destinataire de l'envoi Primalac pošiljke Federalno ministarstvo okoliša i turizma		
Nature de l'envoi / Vrsta pošiljke		
☐ Prioritaire / Lettre Prioritetna / Pismo	☐ Non prioritaire / imprimé Neprioritetna / tiskana	☐ Colis Paket
☐ Recommandé Preporučena	☐ Livraison attestée Potvrđeno uručenje	☐ Valeur déclarée Vrijednosna
N° de l'envoi Br. pošiljke R107396 2089 BA	Montant Iznos	Montant Iznos
☐ Mandat ordinaire Redovna uputnica de versement uplatnica	☐ Chèque d'assignation Isplati ček	Montant Iznos

A compléter à destination / Ispunjava se na odredištu

L'envoi mentionné ci-dessus a été dûment Gore navedena pošiljka bila je		
☐ remis uručena	☐ payé isplaćena	☐ inscrit en CCP upisana u poštanski tekući račun
Date et signature* Datum i potpis* 15-08-2016		

A remplir par l'expéditeur
Ispunjava pošiljalac

Nom ou raison sociale Ime ili naziv firme Ekopak d.o.o.
Rue et n° Ulica i br. Zmaja od Bosne 7-7a
Localité et pays Mjesto i zemlja Sarajevo, BiH

Oznaka za narudžbu: CN 07

- Cet avis pourra être signé par le destinataire ou, si les règlements du pays de destination le prévoient, par une autre personne autorisée ou par l'agent du bureau de destination.
- Ovu obavijest može potpisati primalac ili, ako to propisi odredišne zemlje dozvoljavaju, druga ovlaštena osoba ili radnik odredišne pošte.